

2013. gada 13. septembrī
Reģ. Nr. 1.-5.2./129

LVAEI Lauku attīstības novērtēšanas nodaļai
Strukturoru ielā 14
Rīgā LV-1039

Elektroniskās kopijas:
LR Zemkopības ministrijai
Eiropas Komisijas pārstāvniecībai Latvijā
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai
Dabas aizsardzības pārvaldei
Vides pārraudzības valsts birojam

Par Latvijas Lauku attīstības programmas 2014. - 2020. gadam Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu

Atsaucoties uz LR Zemkopības ministrijas paziņojumu par Lauku attīstības programmas 2014. - 2020. gadam (LAP) Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu, Latvijas Dabas fonda (LDF) vārdā nosūtām priekšlikumus un atsauksmes par vides pārskata projektu.

Pirmkārt, vēlamies norādīt uz to, ka stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) mērķis nav attaisnot sabiedrisko līdzekļu izmantošanu ekonomikas attīstībai, bet gan informēt lēmumu pieņēmēju un sabiedrību par nozīmīgākajām ietekmēm uz vidi saistībā ar plānošanas dokumenta īstenošanu, kā arī iespējam samazināt plānošanas dokumentu īstenošanas nelabvēlīgo ietekmi uz vidi, kā to nosaka likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. Esam neizpratnē par SIVN ievadā minēto apgalvojumu, ka „Attīstība gan kā vienmēr saistīta arī ar negatīvām ietekmēm attiecībā uz bioloģisko daudzveidību” un turpmāk sadaļā 6.3. Kopējā Programmas ietekme uz vidi pausto apgalvojumu, kas nonāk pretrunā ar iepriekšējo, ka „Atsevišķi reģistrējot pozitīvo un negatīvo ietekmju summas, redzam, ka visās ietekmju pozīcijās (tajā skaitā arī pozīcijā Bioloģiskā daudzveidība) programmas pasākumu sagaidāmā ietekme ir izteikti pozitīva”.

Otrkārt, ja LR Zemkopības ministrijas paziņojumā norādītā saite uz plānošanas dokumentu ir korekta, tad SIVN ir veikta nepabeigtam dokumentam – paziņojumā norādītajai LAP redakcijai virknei pasākumu nav definēti ne rezultātu indikatori, ne to sasniedzamie mērķi, kas būtu vienīgie objektīvie un izmērāmie programmas ietekmes vērtēšanas kritēriji virknei pasākumu un aktivitāšu, jo aprakstošā daļa bieži vien nesniedz pat aptuvenu priekšstatu ne par pasākuma saturu, ne tā iespējamo ietekmi uz vidi. Vēlamies uzsvērt, ka tik nepabeigtam dokumentam nav iespējams veikt korektu ietekmes uz vidi novērtējumu, un tāpēc uzskatām, ka nepieciešams atkārtots novērtējums programmai, kad tajā iekļautas detaļas par plānotajiem pasākumiem.

Treškārt, izmantotā programmas vērtēšanas metodika ir nepilnīga un ne vienmēr sniedz pamatojumu katra pasākuma vērtējumu atsevišķajām vērtēšanas kategorijām (bioloģiskā daudzveidība, ģeoloģiskie riski, ūdeņi un hidroģeoloģiskie apstākļi, gaisa kvalitāte, klimata pārmaiņas, augšņu kvalitāte, ainava, kultūrvēsturiskais mantojums). Tāpat arī virkne pieņēmumu, ar kuriem pamatota pozitīva ietekme uz vidi, nav pamatoti ne LAP pasākuma aprakstā, ne rezultātu indikatoros, ne arī sasniedzamajos mērķos. Virkne pieņēmumu ir balstīti uz SIVN sagatavotāju optimistiskiem pieņēmumiem (piem. pasākuma “Lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība” apakšaktivitātes: „Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem”, „Atbalsts

mazo lauku saimniecību attīstībai” un „Uzņēmējdarbības attīstība ar lauksaimniecību nesaistītām darbībām laukos”, kā arī pasākuma „Agrovide un klimats” 2. apakšpasākums: „Integrētās augu aizsardzības metožu izmantošanas veicināšana dārzkopībā”). Vairākiem pasākumiem vispār nav skaidrots un pamatots to ietekmes vērtējums (piem. pasākuma „Ražotāju grupas” aktivitātes „Grupu administratīvā darbība un saimnieciskā darbība, nodrošinot ražošanas un produktu pielāgošanu tirgus prasībām, kopīgu preču laišanu tirgū, tostarp sagatavošanu pārdošanai, pārdošanas centralizāciju, piegādi vairumtirgotājiem un vienotu noteikumu izstrādi attiecībā uz ražošanas informāciju”). Iepriekš minētais pastiprina aizdomas par to, ka SIVN ir ticis sagatavots, lai attaisnotu sabiedrisko līdzekļu izmantošanu un nevis norādītu uz riskiem attiecībā uz vidi un sniegtu priekšlikumus šo risku mazināšanai.

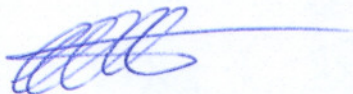
Ceturtkārt, nekādā gadījumā nevaram piekrist 6.3. sadaļā „Kopējā Programmas pasākumu ietekme uz vidi” paustajam apgalvojumam, ka „... programmā paredzētais atbalsts aktivitātēm bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, kā arī ūdeņu, augsnes un ainavu kvalitātes nodrošināšanā ir pietiekami spēcīgi kompensējoši”. Šo apgalvojumu nepamato nekādi dati, un tas ir atzīstams par nepamatotu un deklaratīvu. Šādu nepamatotu un deklaratīvu apgalvojumu izteikšana rada šaubas par SIVN izstrādātāja neatkarību un profesionalitāti.

Turpmāk minēsim priekšlikumus atsevišķu pasākumu negatīvās ietekmes mazināšanai, kurus nepieciešams iekļaut vides pārskatā un Lauku attīstības programmā, lai uzlabotu LAP atbilstību vides aizsardzības prasībām:

- Pasākuma „Ieguldījumi materiālajos aktīvos” apakšaktivitāte: Infrastruktūra, kas saistīta ar lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu - **Meliorācijas sistēmu rekonstrukcija, renovācija un būvniecība**. Negatīvo ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, ūdeņiem un hidroloģiskajiem apstākļiem, kā arī ainavu būtu iespējams mazināt ar *mitrzemju un sedimentācijas dīķu izbūvi*, kā arī atsevišķu *grāvju* dabiskošanu (tostarp likumošanu) un citiem pasākumiem.
- Pasākuma **Ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai** mērķa apraksts ir nepilnīgs un neiekļauj visu LAP tekstā minēto – iztrūkst teikums: „*Palielināt CO2 piesaisti, ieaudzējot produktīvu mežu, pilnveidojot zemes efektīvu izmantošanu, saglabājot bioloģisko daudzveidību un vietējās ainavas rekreācijas un estētiskās īpatnības.*”. Vēlamies norādīt uz pastiprinātu organisko vielu un augu barības vielu izskalošanos kas saistīta ar kailciršu veikšanu mazvērtīgo mežaudžu un valdošās koku sugas nomaiņu pāraugušās apšu un baltalkšņu audzēs, kas nav vērtēta ne attiecībā uz ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, ne ūdeņiem un hidroloģiskajiem apstākļiem, ne augšņu kvalitāti. Vēlamies norādīt, ka piedāvātajā pasākuma aktivitāšu klāstā nav neviena pasākuma, kas būtu vērsts uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu mežos. Līdz ar to atkārtoti norādām uz nepieciešamību pildīt LAP Uzraudzības komitejas 2011. gada 21. jūnijā sēdēs lēmumu par „Meža vides maksājumu” konkrētu ieviešanas nosacījumu un kritēriju izstrādi un ieviešanu LAP (http://www.zm.gov.lv/doc_upl/21062011_protokols.pdf).
- 8. sadaļā „Ietekmes uz vidi samazināšanas vai optimizēšanas pasākumi” apakšaktivitātei: „**Infrastruktūra, kas saistīta ar lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu**” precizēt priekšlikuma tekstu: „Natura 2000 teritorijās un citās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, nav veicināma meliorācijas sistēmu rekonstrukcija un atjaunošana, ja vien to neparedz teritorijas apsaimniekošanas plāns”.

Pamatojoties uz iepriekš rakstīto, un atkārtoti norādot uz izstrādātā dokumenta zemo kvalitāti, aicinām pārtraukt Vides pārskata sagatavošanu un veikt atkārtotu LAP SIVN pēc programmas detalizētākas izstrādes un SIVN metodikas pilnveidošanas!

Ar cieņu,

Ģirts Strazdiņš
LDF valde